

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ПИТАНЬ УКРАЇНЦІВ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

ПОЛІЩУК

Вікторія Віталіївна

Представник НААУ
в Республіці Кіпр

2023 рік

Облік громадян України, які постійно проживають або тимчасово перебувають за межами України

Нормативно-правова база:

Порядок ведення обліку громадян України, які проживають за межами України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №85 від 29.01.2020.

Консульський облік – це реєстрація інформації про місце перебування громадянина України на території іноземної держави. Консульський облік потрібен для того, щоб гарантувати безпеку у разі стихійного лиха, революцій та інших надзвичайних подій. Також, якщо людина стоїть на обліку, вона зможе брати участь в українських виборах, перебуваючи на території іншої країни. Громадяни України, які стали на тимчасовий консульський облік, протягом двох місяців на рік можуть постійно перебувати в Україні зі своїм автомобілем, зареєстрованим в одній із країн Європейського Союзу.

Консульський облік ведеться уповноваженими посадовими особами відповідно до розподілу консульських округів закордонних дипломатичних установ України.

Одночасне перебування особи на консульському обліку у більш ніж одній закордонній дипломатичній установі України не допускається.

Про перебування на консульському обліку та зняття з консульського обліку закордонними дипломатичними установами України видаються довідки. Довідки, що видаються особисто, підписуються уповноваженою посадовою особою закордонної дипломатичної установи України, підпис скріплюється малою гербовою печаткою установи. У разі надсилання довідки з використанням засобів інтернету та відомчої інформаційної системи МЗС уповноважена посадова особа підписує її із застосуванням кваліфікованого електронного підпису. За видання довідок консульський збір не справляється.

Для взяття на консульський облік подаються:

- 1)** заява особи, яка досягла 16-річного віку, подана нею особисто або в інший спосіб, передбачений пунктом 5 цього Порядку (додаток 4). У разі взяття на постійний чи тимчасовий консульський облік особи, яка не досягла 16-річного віку, або особи, яка визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною, заява (додаток 5) подається одним із батьків, опікунів, піклувальників або інших законних представників;
- 2)** одна фотокартка розміром 10x15 сантиметрів із зображенням обличчя особи, яка приймається на консульський облік, для сканування та внесення надалі до відомчої інформаційної системи МЗС (зображення обличчя повинне становити від 70 до 80 відсотків загальної площі фотокартки, фон – білий або світло-сірий). У разі наявності технічної можливості відцифрований образ обличчя може бути отриманий шляхом фотографування безпосередньо в закордонній дипломатичній установі України. Вимоги до якості відцифрованого образу обличчя встановлюються відповідно до рекомендацій ІКАО Doc 9303;
- 3)** паспорт громадянина України для виїзду за кордон, виданий на ім'я особи, яка приймається на консульський облік, а також копія сторінки даних паспорта громадянина України для виїзду за кордон. Для взяття на тимчасовий консульський облік також може бути наданий дипломатичний паспорт України або службовий паспорт України та копія сторінки даних відповідного паспорта;
- 4)** копія сторінки паспорта громадянина України для виїзду за кордон з відміткою, що підтверджує факт оформлення в установленому законодавством порядку документів для виїзду за кордон на постійне проживання або документів для залишення на постійне проживання за кордоном громадян України, які виїхали за кордон тимчасово;

5) копія документа, до якого внесена інформація про місце народження особи (паспорта громадянина України, свідоцтва про народження, витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про державну реєстрацію народження дитини);

6) копія довідки про реєстрацію/зняття з реєстрації місця проживання або паспорта громадянина України у формі книжечки (за наявності таких документів) – для взяття на тимчасовий консульський облік;

7) копія виданого компетентними органами іноземної держави дозволу, що дає право на проживання в такій іноземній державі (у разі наявності);

8) копія документа, виданого компетентними органами іноземної держави, що підтверджує адресу місця проживання або перебування громадянина України на території іноземної держави, яка належить до консульського округу закордонної дипломатичної установи України, до якої подається заява про взяття на консульський облік;

9) оригінал документа про сплату консульського збору;

10) оригінал і копія паспортного документа законного представника (паспортного документа іноземця, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, службового паспорта України, дипломатичного паспорта України) та документів, що підтверджують повноваження законного представника особи, яка приймається на облік (подаються у разі взяття на облік особи, яка не досягла 16-річного віку, або особи, яка визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною);

11) копія рішення органу опіки та піклування про надання дитині статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, – для взяття на тимчасовий консульський облік.

Строк перебування на постійному консульському обліку необмежений.

Особа, яка перебуває на постійному консульському обліку, зобов'язана кожні десять років звертатися до закордонної дипломатичної установи України для актуалізації даних про себе. Актуалізація даних, що містяться в обліковій картці, відбувається шляхом подання заяви довільної форми.

Громадяни України приймаються на тимчасовий консульський облік строком на один рік.

Зазначений строк може бути збільшений відповідно до строку дії дозволу іноземної держави на проживання, виданого особі, яка приймається на консульський облік, але не може перевищувати п'яти років.

Діти – громадяни України, усиновлені іноземцями або громадянами України, які постійно проживають за кордоном, приймаються на консульський облік усиновлених дітей до досягнення ними 18-річного віку.

Народження дітей за межами України

Нормативно-правова база:

Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України №32/5/101 від 23.05.2001.

Консульська посадова особа (далі – консул) провадить реєстрацію народження з одночасним визначенням походження дитини, смерті, шлюбу, розірвання шлюбу, зміни імені громадян України.

Реєстрація народження, смерті, а також видання первинних свідоцтв про реєстрацію цих актів цивільного стану провадиться без стягнення консульського збору.

Реєстрація народження дитини провадиться за місцем народження або за місцем проживання її батьків або одного з них за їх письмовою заявою, а в разі хвороби, смерті батьків або з інших причин неможливості зареєструвати народження – за заявою родичів, інших осіб, уповноваженого представника закладу охорони здоров'я, у якому народилася дитина або в якому на цей час вона перебуває.

Заяву про реєстрацію народження дитини батьки зобов'язані подати невідкладно, але не пізніше одного місяця з дня народження дитини, а при народженні мертвої дитини – не пізніше трьох діб.

Якщо заява про реєстрацію народження надійшла після закінчення року з дня народження дитини і до досягнення нею 16 років, то реєстрація народження провадиться у консульській установі за місцем проживання дитини на загальних підставах як первинна, але після порядкового номера зазначається «Реєстрація з пропуском строку».

У цих випадках одночасно подаються документ медичного закладу про народження дитини, медична довідка про стан здоров'я дитини на момент реєстрації народження та документи, які підтверджують походження дитини, а саме: свідоцтво про шлюб батьків, про розірвання шлюбу, про смерть батьків чи одного з них або відповідне рішення суду.

Реєстрація народження провадиться при пред'явленні:

а) документа медичного закладу про народження дитини. У виняткових випадках, при народженні дитини поза медичним закладом, – довідки лікаря, який подав допомогу при пологах. У разі народження дитини вдома без медичної допомоги факт і час народження повинні бути підтверджені підписом двох свідків, присутніх при пологах, із зазначенням їхніх прізвищ, імен і по батькові, місця проживання і документів, що посвідчують їх особи, у графі «документи, що підтверджують факт народження дитини», а також медичним документом про перебування дитини під наглядом лікувального закладу (приватного лікаря);

б) паспортних документів, що посвідчують особи батьків (одного з батьків). Якщо документ, який посвідчує особу одного з батьків, з поважних причин не може бути пред'явлений, то відомості про другого з батьків у цьому випадку зазначаються на підставі свідоцтва про шлюб. Дані про громадянство та національність в актовому записі про народження та свідоцтві не заповнюються, про що робиться відповідний запис у графі «Для відміток». Надалі ці дані можуть бути доповнені відповідно до Положення про порядок зміни, доповнення, поновлення та анулювання актових записів цивільного стану;

в) документа, який є підставою внесення відомостей про батька (свідоцтво про шлюб, заява матері, заява батька про визнання батьківства, спільна заява матері та батька дитини, якщо батьки не перебувають у шлюбі, спільна заява матері та її чоловіка про невизнання чоловіка батьком дитини, спільна заява батька дитини та чоловіка, який перебуває у шлюбі з її матір'ю).

У разі відсутності свідоцтва про шлюб для внесення відомостей щодо батька дитини, який перебуває у шлюбі з її матір'ю, вимагається копія відповідного актового запису.

Відтак зареєструвати народження дитини за межами України можна лише у консульстві. Там проводиться і визначення її походження із присвоєнням прізвища, імені та по батькові. Заяву про реєстрацію необхідно подати невідкладно, але не пізніше одного місяця з дня народження дитини, а при народженні мертвої дитини – не пізніше трьох діб. Після реєстрації народження дитини видається свідоцтво про народження дитини, видане консульською установою. Також важливо зазначити, що новонароджені українці як у Республіці Кіпрі, так і в ЄС зберігають статус громадянина України. У разі якщо народження дитини було зареєстровано у певних державних установах країни перебування (для прикладу, в Республіці Кіпр), то громадянам України не потрібно проводити повторну реєстрацію акту народження на території України. Для дійсності свідоцтва про народження потрібно мати належне засвідчення такого документа. Одним із таких варіантів є апостиль.

Призначення допомоги при народженні дитини під час тимчасового перебування за кордоном

Нормативно-правова база:

Зміни, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України щодо надання окремих видів грошової допомоги, пільг і житлових субсидій, затверджені постановою Кабінету Міністрів України №340 від 18.04.2023.

Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження форми Заяви про призначення усіх видів соціальної допомоги та компенсацій» №3 від 09.01.2023.

У період дії воєнного стану для призначення допомоги при народженні дитини один із батьків (опікун), який тимчасово перебуває за межами України (крім осіб, які перебувають на території держави, визнаної згідно із законом державою-окупантом та/або державою-агресором щодо України), надсилає до органу соціального захисту населення за своїм зареєстрованим (задекларованим) місцем проживання (перебування) заяву та видані компетентними органами країни перебування і легалізовані в установленому порядку документи, що засвідчують народження дитини.

Для призначення допомоги потрібно:

- відкрити рахунок у банку для отримання соціальних виплат (можна дистанційно);
- заповнити та підписати заяву про призначення допомоги при народженні дитини;
- надати документи, що засвідчують факт народження дитини;
- надіслати засобами поштового зв'язку заяву та документи, що засвідчують народження дитини до органу соціального захисту населення за своїм зареєстрованим (задекларованим) місцем проживання (перебування) в Україні.

Після розгляду документів кошти будуть перераховані на особовий рахунок, відкритий у банківській установі. Важливо пам'ятати, що термін звернення за допомогою становить 12 місяців після народження дитини.

Реєстрація шлюбу громадян України за межами України

Нормативно-правова база:

Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України №32/5/101 від 23.05.2001.

Консул здійснює реєстрацію шлюбу виключно між громадянами України, які на законних підставах проживають на території іноземної держави. На відміну від свідоцтва про шлюб, виданого в Україні чи іноземними органами влади, свідоцтво про шлюб, видане консульським представництвом України, як і інші документи консульських установ, апостилюванню не підлягає відповідно до ст. 1 Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів, від 05.10.1961.

Жінка та чоловік, які бажають зареєструвати шлюб, подають особисто письмову заяву за встановленою формою до дипломатичного представництва чи консульської установи України в країні перебування.

Якщо жінка і (або) чоловік не можуть через поважні причини особисто подати заяву про реєстрацію шлюбу до дипломатичного представництва або консульської установи, то таку заяву, справжність підписів на якій має бути нотаріально засвідченою, можуть подати їх представники згідно з довіреністю, посвідченою у встановленому порядку.

Особи, які раніше перебували в шлюбі, можуть зареєструвати новий шлюб тільки при пред'явленні документів, що підтверджують припинення попереднього шлюбу (свідоцтво про розірвання шлюбу, свідоцтво про смерть одного з подружжя, рішення суду України або висновок відділу реєстрації актів цивільного стану про визнання шлюбу недійсним).

Для громадян України, шлюб яких припинено за кордоном, таким документом може бути рішення суду про розірвання шлюбу, якщо за законодавством цієї іноземної держави воно є остаточним, свідоцтво про розірвання шлюбу або смерть одного з подружжя чи інші документи, що підтверджують припинення попереднього шлюбу, які передбачені законодавством іноземної держави, видані компетентним органом.

Особи, які бажають зареєструвати шлюб, зобов'язані пред'явити для посвідчення їх особи паспортні документи. У тих випадках, коли обидві особи, які бажають укласти шлюб, або один з них не досягли 16 років і відповідно до статті 23 Сімейного кодексу України їм надано право на шлюб, то реєстрація може бути проведена на підставі паспортного документа або свідоцтва про народження, у якому робиться запис про проведення реєстрацію.

Після прийняття заяви про реєстрацію шлюбу консул повинен ознайомити осіб, які вступають у шлюб, з умовами і порядком реєстрації шлюбу та переконатися, що ці особи взаємно обізнані зі станом здоров'я, сімейним станом одна одної, а також роз'яснити їм права та обов'язки як майбутньому подружжю і батькам та попередити про відповідальність за приховування перешкод до вступу в шлюб.

Заява про реєстрацію шлюбу реєструється у спеціальному журналі із зазначенням прізвища, імені та по батькові осіб, які вступають у шлюб, дати прийняття заяви, дати, призначеної для реєстрації шлюбу, та дати реєстрації шлюбу й номера актового запису.

Реєстрація шлюбу відбувається після спливу одного місяця від дня подання заяви особами, які бажають укласти шлюб.

У виняткових випадках на підставі спільної заяви осіб, які бажають вступити в шлюб, і документів, які підтверджують наявність поважної причини, консул може скоротити місячний строк, про що робиться відмітка в журналі обліку заяв про реєстрацію шлюбу.

Якщо консул до реєстрації шлюбу отримає письмову інформацію про наявність передбачених законодавством перешкод до укладення шлюбу, то консул відкладає реєстрацію та пропонує заявникові, який надав таку інформацію, представити в термін не більш як три місяці відповідні докази, які підтверджують наявність цих перешкод. Рішення про таке відкладення реєстрації шлюбу може бути оскаржене в судовому порядку.

На прохання зацікавлених осіб або зі своєї ініціативи консул сам може робити необхідну перевірку. Консул повідомляє осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, про відстрочку реєстрації шлюбу. За наявності передбачених законодавством перешкод для реєстрації шлюбу консул відмовляє в його реєстрації і видає письмове роз'яснення. Якщо відомості про такі перешкоди не дістануть підтвердження, шлюб реєструється на загальних підставах.

Реєстрація шлюбу за довіреністю або через представника не дозволяється. Присутність нареченої та нареченого в момент реєстрації їхнього шлюбу є обов'язковою.

За погодженням з особами, які бажають укласти шлюб, консул призначає день і час реєстрації шлюбу з додержанням вимог, передбачених статтею 32 Сімейного кодексу України.

Якщо громадяни, які бажають укласти шлюб, не можуть з'явитися з поважних причин до консула в установлений їм день, то строк реєстрації шлюбу на їх письмове прохання переноситься на інший день згідно з їх бажанням. Про це робиться відмітка на заяві та в журналі обліку заяв.

У цих випадках строк перенесення реєстрації шлюбу не може перевищувати одного року з дня подання заяви.

Якщо особи, які подали заяву, не з'явилися до консульської установи протягом тримісячного строку з дня її подання і не повідомили причину неявки, то заява втрачає чинність.

Реєстрація шлюбу та видання подружжю свідоцтва про шлюб провадиться у приміщенні консульської установи в присутності осіб, які укладають шлюб.

За заявою наречених реєстрація шлюбу в урочистій обстановці може бути проведена в іншому місці.

За заявою наречених реєстрація шлюбу може відбутися за місцем їхнього проживання, за місцем надання стаціонарної медичної допомоги або в іншому місці, якщо вони не можуть з поважних причин прибути до консульської установи.

У цих випадках наявність поважної причини повинна бути підтверджена документально.

Після реєстрації шлюбу в реєстраційних картках з обліку громадян України, які перебувають за кордоном, робиться відмітка «Шлюб зареєстрований «___» _____ 20__ року, актовий запис №_____».

Консул зобов'язаний повідомити районні (міські) військові комісаріати про зміну військовозобов'язаними і призовниками прізвища у зв'язку з реєстрацією шлюбу.

Розірвання шлюбу громадян України за межами України

Нормативно-правова база:

Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України №32/5/101 від 23.05.2001.

Дипломатичні представництва і консульські установи України проводять державну реєстрацію розірвання шлюбу щодо громадян України, приймають і розглядають заяви про внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання. Для цього необхідно відвідати одну із закордонних дипломатичних установ, які можуть вносити зміни до Державного реєстру актів цивільного стану.

Консул має право зареєструвати розірвання шлюбу між громадянами України, якщо хоча б один з них постійно проживає за межами України, у таких випадках:

- за спільною письмовою заявою подружжя, яке не має неповнолітніх дітей;
- за заявою одного з подружжя, якщо другий із подружжя:
 - визнаний у встановленому законом порядку безвісно відсутнім;
 - визнаний у встановленому законом порядку недієздатним;
 - засуджений за вчинення злочину до позбавлення волі на строк не менше трьох років;
- на підставі рішення суду про розірвання шлюбу.

Шлюб вважається припиненим у день винесення консулом відповідної постанови про розірвання шлюбу, а в разі розірвання шлюбу судом – у день набрання чинності рішенням суду про розірвання шлюбу.

Реєстрація розірвання шлюбу може провадитися незалежно від строку, що минув після набрання чинності рішенням суду про розірвання шлюбу або винесення постанови про розірвання шлюбу.

Реєстрація розірвання шлюбу на підставі рішення суду України провадиться консулом лише за умови, що шлюб, який розривається, був укладений в органах реєстрації актів цивільного стану України. До консульської установи або дипломатичного представництва подається заява подружжя або одного з них, що проживають за кордоном, які розірвали шлюб у судовому порядку в Україні і не зареєстрували розірвання шлюбу в органах реєстрації актів цивільного стану на території України.

Реєстрація розірвання шлюбу провадиться при пред'явленні оригіналу рішення суду (витягу з рішення суду) України про розірвання шлюбу, що набрало чинності, документа про сплату встановленої судом суми державного мита, а також паспортного документа, документа про сплату консульського збору.

Якщо один з подружжя, що розриває шлюб, звільнений від сплати державного мита, то реєстрація розірвання шлюбу і видання йому свідоцтва провадиться незалежно від сплати державного мита другим з подружжя.

При одержанні заяви про реєстрацію розірвання шлюбу та реєстрації її в спеціальному журналі консул одночасно з'ясовує, чи не було зареєстровано розлучення в іншій (цій) консульській установі раніше або у відділі реєстрації актів цивільного стану в Україні за заявою другого з подружжя.

У зв'язку із цим консул не пізніше тижневого строку надсилає до Міністерства закордонних справ України запит про наявність в актовому записі про шлюб відмітки про вже проведену реєстрацію розірвання шлюбу. Тому з подружжя, який подав заяву, роз'яснюється, що розірвання шлюбу буде зареєстровано після одержання відповіді з відділу реєстрації актів цивільного стану України за місцем зберігання актового запису про шлюб.

Консул, який одержав через Міністерство закордонних справ України повідомлення від відділу реєстрації актів цивільного стану про відсутність відмітки про розірвання шлюбу, у десятиденний термін запрошує заявника для реєстрації розірвання шлюбу і в його присутності реєструє розірвання шлюбу.

Якщо консулу стало відомо, що другий із подружжя вже зареєстрував розірвання шлюбу, то заяву, копію паспортного документа разом з оригіналом рішення суду (витягом з рішення суду) України, квитанцією про сплату державного мита та повідомленням встановленої форми надсилає через Міністерство закордонних справ України до відділу реєстрації актів цивільного стану України за місцезнаходженням актового запису про розірвання шлюбу для доповнення його відсутніми відомостями.

Відділ реєстрації актів цивільного стану, який одержав такі матеріали, зобов'язаний у десятиденний строк доповнити актовий запис про розлучення і надіслати через Міністерство закордонних справ України до дипломатичного представництва чи консульської установи за місцем проживання заявника для вручення йому свідоцтва про розірвання шлюбу, зазначивши в ньому ту саму дату розірвання шлюбу, що й першому з подружжя.

Той із подружжя, який бажає, щоб йому було присвоєне дошлюбне прізвище, повинен заявити про це письмово консулу при поданні заяви про реєстрацію розірвання шлюбу. Про присвоєння одному з подружжя дошлюбного прізвища консул вносить відповідний запис у паспортний документ заявника та у відповідну графу актового запису про розірвання шлюбу.

Якщо розірвання шлюбу реєструється одним із подружжя на підставі рішення суду України, то при складанні актового запису в нього вносяться всі необхідні відомості, що стосуються цієї особи. Щодо другого з подружжя зазначаються лише прізвище до розірвання шлюбу, ім'я, по батькові і сума державного мита, яку він має сплатити відповідно до рішення суду України.

У цьому разі в свідоцтві про розірвання шлюбу зазначається прізвище, присвоєне після розірвання шлюбу лише тому з подружжя, який зареєстрував розлучення.

Якщо реєстрація розірвання шлюбу була вже проведена в цій консульській установі, у разі звернення другого з подружжя актовий запис про розірвання шлюбу доповнюється відомостями, яких не вистачає, і тому з подружжя, що звернувся, видається свідоцтво про розірвання шлюбу. При цьому дата реєстрації розірвання шлюбу у свідоцтві вказується та, що й першому з подружжя, тобто дата складання актового запису.

Реєстрація розірвання шлюбу за взаємною згодою подружжя у випадку, передбаченому статтею 106 Сімейного кодексу України, провадиться в консульській установі України за місцем проживання подружжя або одного з них на підставі їх спільної письмової заяви, у якій повинно бути зазначено про відсутність у подружжя спільних неповнолітніх дітей.

Реєстрація розірвання шлюбу та видання подружжю свідоцтва про розірвання шлюбу провадиться на підставі постанови про розірвання шлюбу, що виноситься консулом після спливу одного місяця від дня подання подружжям такої заяви, якщо вона не була відкликана.

Шлюб розривається незалежно від наявності між подружжям майнового спору.

Консул, який прийняв заяву, призначає дату реєстрації розірвання шлюбу, про що робить відмітку на заяві та повідомляє про це подружжя.

До заяви про розірвання шлюбу обов'язково додається свідоцтво про шлюб, а в разі його відсутності для підтвердження проведеної реєстрації шлюбу вимагається повторне.

Реєстрація розірвання шлюбу на підставі постанови про розірвання шлюбу за взаємною заявою подружжя передбачає особисту присутність подружжя або одного з них.

У паспортному документі громадянина України консул робить відмітку (проставляє штамп) про реєстрацію розірвання шлюбу, де зазначаються прізвище, ім'я, по батькові особи, з якою припинено шлюб, місце і час реєстрації розірвання шлюбу.

Якщо особа, у паспортному документі якої робиться відмітка про розірвання шлюбу, змінила прізвище на дошлюбне, то одночасно вказується, що у зв'язку зі зміною прізвища паспорт підлягає обміну в місячний строк.

Якщо реєстрація розірвання шлюбу була проведена за відсутності одного з подружжя, то відмітка про розлучення в його паспортному документі робиться при врученні йому свідоцтва про розірвання шлюбу.

Консул, який склав постанову або отримав рішення суду про розірвання шлюбу та на підставі одного із цих документів зареєстрував розірвання шлюбу, повинен у місячний термін через Міністерство закордонних справ України надіслати повідомлення про розірвання шлюбу до відділу реєстрації актів цивільного стану за місцезнаходженням актового запису про шлюб.

Консул, який отримав таке повідомлення, у разі якщо реєстрація розірвання шлюбу була проведена в тій самій консульській установі, де й реєстрація шлюбу, на лицьовому боці актового запису про шлюб робить відмітку про розірвання шлюбу, зазначивши, коли та ким зареєстровано розірвання шлюбу, номер актового запису.

Консул зобов'язаний повідомити районні (міські) військові комісаріати про зміну військовозобов'язаними і призовниками прізвища у зв'язку з реєстрацією розірвання шлюбу.

Отримання пенсії за межами України

Нормативно-правова база:

Інструкція про порядок переказування пенсій громадянам, які виїхали на постійне місце проживання за кордон, та виплати пенсій пенсіонерам іноземних держав, які проживають в Україні, затверджена постановою правління Пенсійного фонду України №4-5 від 23.04.1999.

Конституційний Суд України 07 жовтня 2009 року ухвалив рішення у справі за конституційним поданням Верховного Суду України №25-рп/2009 (справа №1-32/2009),

яким визнав такими, що не відповідають Конституції України, положення пункту 2 частини першої статті 49, другого речення статті 51 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09 липня 2003 року №1058-IV.

У вказаному рішенні Конституційний Суд України дійшов висновків, що конституційне право на соціальний захист включає право громадян на забезпечення їх у старості. З огляду на правову, соціальну природу пенсій право громадянина на одержання призначеної йому пенсії не може пов'язуватися з такою умовою як постійне проживання в Україні; держава відповідно до конституційних принципів зобов'язана гарантувати це право незалежно від того, де проживає особа, якій призначена пенсія, – в Україні чи за її межами.

Переказування пенсій за кордон здійснюється Пенсійним фондом України через публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України», якщо інше не передбачено міжнародними договорами.

Українці, які виїхали за кордон та досягли там пенсійного віку, можуть оформити пенсію дистанційно за допомогою вебпорталу електронних послуг Пенсійного фонду України: <https://portal.pfu.gov.ua/>.

Для цього потрібно зайти на вебпортал електронних послуг ПФУ та вибрати вкладку «Заява про призначення пенсії». Увійти до особистого кабінету можна за допомогою кваліфікованого електронного підпису (КЕП), після чого виконати такі кроки:

- у розділі «Щодо пенсійного забезпечення» оберіть вкладку «Заява на призначення пенсії». Погодьтеся на дистанційне інформування, обравши спосіб отримання повідомлень про оброблення заяви. Далі оберіть «Продовжити» та вид пенсії, наприклад, «Пенсія за віком»;
- заповніть анкету та надайте згоду на передання та оброблення своїх персональних даних;
- прикріпіть скан-копії документів, перелік яких буде наведений перед формуванням заяви.

Завершення всіх операцій – заява підписується за допомогою КЕП та відправляється до ПФУ натисканням кнопки «Підписати та відправити до ПФУ». Надалі Пенсійний фонд України повідомить в обраний вами спосіб про розгляд заяви.

Уряд ухвалив постанову, що спрощує виплати пенсій і грошових допомог за кордоном

21 квітня 2023 року набули чинності зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 30.08.1999 № 1596 «Про затвердження Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках» і 26.02.2022 № 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану», якими розширено можливості швидкої та вчасної виплати пенсій і грошових допомог для їх одержувачів.

Набули чинності такі зміни:

1. Особа зможе подавати заяву про виплату (зміну способу виплати) пенсії або грошової допомоги через установи уповноважених банків в електронній формі з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису (КЕП) разом з віддаленим відкриттям поточного рахунку без необхідності особистого відвідування банку.

Особливо це актуально при віддаленому відкритті рахунку. Зокрема, можливо без візиту до відділення уповноваженого банку відкрити платіжну картку через офіційний сайт або мобільний додаток банку. При цьому при відкритті рахунку ідентифікація клієнта здійснюється банком шляхом відеоверифікації.

Контакти Пенсійного фонду України:

Вебпортал електронних послуг Фонду:

portal.pfu.gov.ua

Електронна пошта:

info@pfu.gov.ua

Інфосторінка вебпорталу електронних послуг Фонду:

www.pfu.gov.ua

Інструкція щодо віддаленого відкриття рахунку

2. Особа може відновити без приїзду до України виплату пенсії, яка була припинена в період воєнного стану, шляхом надсилання відповідної заяви поштою у встановленому Пенсійним фондом України порядку. До заяви про призначення (поновлення) пенсії особам, які тимчасово проживають за кордоном, необхідно додати копії документів про отримання тимчасового захисту або статусу біженця та реєстрацію їх місця тимчасового проживання / перебування за кордоном (з перекладом), засвідчені дипломатичним представництвом або консульською установою України чи нотаріально.

Контакт-центр Пенсійного фонду України:

0 800 503 753

+38 (044) 281-08-70

+38 (044) 281-08-71

МінРеінтеграції

Додаткова інформація. Питання-відповіді щодо призначення пенсії з офіційного вебпорталу Пенсійного фонду України:

<https://www.pfu.gov.ua/diyalnist/pensiyi-za-kordonom/dlya-pensioneriv-yaki-vyyizhdzhayut-na-postijne-prozhyvannya-za-kordon/>

Реєстрація смерті громадян України, померлих за кордоном

Нормативно-правова база:

Правила внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання, затверджені наказом Міністерства юстиції України №96/5 від 12.01.2011;

Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України №32/5/101 від 23.05.2001.

Реєстрація смерті громадян України, померлих за кордоном, провадиться консулом за останнім місцем проживання померлого, за місцем настання смерті, виявлення тіла померлого або за місцем поховання.

У разі реєстрації смерті не в тому консульському окрузі, де проживав померлий, консул, який зареєстрував смерть, повідомляє про реєстрацію смерті дипломатичне представництво або консульську установу України, де померлий перебував на обліку, указавши при цьому його прізвище, ім'я, по батькові, а також номер та дату актового запису про смерть.

Реєстрація смерті провадиться за письмовою заявою родичів померлого, компетентних органів країни перебування, адміністрації медичного закладу, у якому настала смерть, та інших осіб на підставі:

- медичного документа про смерть, виданого медичним закладом;
- довідки про смерть, виданої компетентними органами держави перебування.

Ці документи додаються до актового запису про смерть.

Якщо до консульської установи або дипломатичного представництва надійшла заява про смерть громадянина України, яка настала понад рік тому, то консул після перевірки на підставі документів, передбачених п. 3.2 цієї Інструкції, провадить реєстрацію смерті на загальних підставах як первинну, але на обох примірниках актових записів про смерть проставляє відмітку «Реєстрація з пропуском строку».

Якщо при реєстрації смерті консулу стане відомо про неповнолітніх дітей померлого, які залишилися без батьківського піклування, то консул повідомляє в той самий день про це Міністерство закордонних справ України.

У графі «Місце смерті» актового запису про смерть указується місцезнаходження дипломатичного представництва або консульської установи, у якій проведена реєстрація смерті, а в графі «Для відміток» указується назва морського судна або номер рейсу літака.

Запис у графі «Причина смерті» повинен відповідати запису, указаному у відповідному медичному документі про смерть, виданому медичним закладом, або в довідці про смерть, виданій компетентним органом держави перебування консула. У разі відсутності таких даних у представленому документі про це проставляється відповідна відмітка у графі «Для відміток».

На підставі актового запису про смерть консул видає довідку про смерть до органів соціального захисту населення для одержання допомоги на поховання (додаток 10), про що робиться відмітка в графі «Для відміток» актового запису про смерть та проставляється підпис заявника.

При реєстрації смерті консул приймає від заявників паспортні документи померлих громадян України та на їх першій сторінці робить відмітку «Власник даного паспортного документа (посвідчення особи) помер «___» _____ 20__ р. Актовий запис про смерть №_____ від _____».

Документи померлого найближчою дипломатичною поштою після реєстрації смерті надсилаються до Міністерства закордонних справ України або повертаються особі, яка супроводжує тіло померлої особи, про що робиться відповідна відмітка.

Відсутність паспортного документа, який посвідчує особу померлого, не є перешкодою для реєстрації смерті. У цьому разі про відсутність паспортного документа необхідно повідомити Міністерство закордонних справ України, яке інформує про це відповідні органи України.

При встановленні надалі відомостей про померлого, яких бракувало, зміни і доповнення до запису акта про смерть вносяться згідно з Положенням про порядок зміни, доповнення, поновлення та анулювання актових записів цивільного стану.

Реєстрація смерті, а також видання первинних свідоцтв про реєстрацію цих актів цивільного стану провадиться без стягнення консульського збору.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ